# گزارش پروژهی NS2 شبکههای کامپیوتری

حسنا سادات آزرمسا 810196408 شکیبا بلبلیان خواه 810196426

### • پیادهسازی شبیهسازی

در ابتدا برای شبیه سازی نیاز است تا در فرمت tcl شبکهی مورد نظر پیاده سازی شود. برای پیاده سازی مراحل زیر طی خواهد شد:

۱. دو فایل .mam و .trace به منظور ذخیرهی اطلاعات مربوط به بستهها و متغیرهای شبکه ایجاد کردهایم. همچنین در ادامه متغیرهای trace نسبت میدهیم تا اطلاعات در ادامه متغیرهای TCP agent مورد نیاز مانند ack ، rtt ،cwnd و ... را به فایل trace نسبت میدهیم تا اطلاعات آنها نیز در فایل ذخیره شود. قابل ذکر است که اطلاعات این متغیرها به محض تغییر یافتن در فایل trace ذخیره خواهد شد.

۲. برای ایجاد روترها و لبههای شبکهی مورد نظر، nodeها و linkهای مورد نیاز را تعریف میکنیم. در حین تعریف لینکها، ظرفیت، تاخیر و روش مدیریت بستههای از دسترفته(برای مثال در این پیادهسازی در صورت تکمیل بودن ظرفیت صف، اخرین بستهی وارد شده، دور انداخته می شود.) نیز تعیین خواهند شد.

• برای ایجاد تاخیر متغیر نیاز دو متغیر random در ابتدا تعریف شده که همواره در بازه ی ۵ تا ۲۵ مقدار می گیرند و این دو مقدار به دو لینک با تاخیر متغیر، اختصاص داده خواهند شد.

۳. برای لینکهای بین دو روتر صف با ظرفیت ۱۰ تعریف خواهد شد. از آنجایی که در ns2 صف بر روی لینک تعریف میشود، دو صف با ظرفیت ۱۰ بر روی ابتدا و انتهای لینک بین دو روتر تعریف کردهایم تا توپولوژی مسئله درست عمل کند.

۴. در این مرحله نیاز است تا TCPههای TCP به دو node مبدا و مقصد اختصاص داده شود. در هر یک از فایلهای vegas ،newReno و tahoeCode.tcl نوع TCP تعریف شده به ترتیب vegas ،newReno و tahoe (نوع دیفالت خود TCP) خواهد بود.

۵. برای ایجاد جریان، لازم است یک traffic generator به TCP agent مود اختصاص دهیم که ftp برای ایجاد جریان، لازم است یک node برای این کار انتخاب شد و به nodeهای مبدا متصل گردید.

۶. برای اجرای شبیهسازی نیاز است برای شبکه یک برنامهریزی صورت بگیرد. با توجه به خواستهی صورت پروژه شبکه به گونهای برنامهریزی شد که در ثانیهی ۰ کار خود را آغاز و پس از ۱۰۰۰ ثانیه آن را متوقف کند.

• لازم به ذکر است پس از پایان شبیهسازی procedure finish به منظور بستن فایلهای trace و nam و nam و nam و اجرای فایل انیمیشنی شبیهسازی(در صورت نیاز) و همینطور خروج، فراخوانی خواهد شد.

۷. در انتها نیز برای اجرای شبیه سازی نیاز است که کد مورد نظر run شود که دستور ns run \$ این کار را انجام خواهد داد.

### • رسم نمودارهای مورد نیاز

برای رسم نمودار متغیرهای خواسته شده، نیاز است تا ابتدا هریک از سه فایل مربوط به TCP agentهای مربوطه، ده مرتبه اجرا شده و میانگین دادههای آنها در نظر گرفته شود. این دادههای از parse کردن فایل به دست خواهد آمد. لازم به ذکر است از آنجایی که زمانها در هر یک از اجراها با هم منطبق نیستند، هر ثانیه را به عنوان داده در نظر گرفته و آخرین مقدار موجود در یک ثانیه را ذخیره کرده و میانگین را روی آن اعمال کردیم. فایل analyzer.py اجرای هریک از شبیه سازی ها برای ده مرتبه، محاسبه ی میانگینهای مورد نظر و همچنین رسم نمودارها را به طور کامل انجام خواهد داد.

• با توجه به توضیحات فوق برای اجرای پروژه کافیست فایل analyzer.py اجرا شود، تا نمودارهای مربوطه نمایش داده شود.

هم چنین برای مشاهده ی شبیه سازی، اجرای دستور nam newreno.nam/vegas.nam/tahoe.nam در ترمینال کافیست.

### • تجزیه فایل trace جهت دریافت اطلاعات و رسم نمودار

به صورت کلی در فایل trace دو نوع سطر وجود دارد:

#### Variable-trace information .1

که اطلاعات موجود در آنها به ترتیب زیر میباشد.

- 1. زمان
- 2. Node مبدا جریان
  - Port .3
- 4. Node مقصد جريان
  - Port .5
  - 6. نام متغیر trace
- 7. مقدار متغیر trace

#### Event record .2

که اطلاعات موجود در آنها به ترتیب زیر میباشد.

- r .1 نشان دهنده دریافت بسته، d نشان دهنده از دست رفتن بسته، + نشان دهنده وارد صفشدن بسته و نشان دهنده خارج از صف شدن بسته است.
  - 2. زمان با واحد ثانیه

- 3. شماره نود منبع. برای مثال اگر فیلد اول d باشد به معنی آن است که بسته در این نود از دست رفتهاست.
- 4. شماره نود مقصد. برای مثال اگر فیلد اول r باشد به معنی آن است که بسته توسط این نود دریافت شدهاست.
  - 5. نام پروتكل(مثلا tcp)
  - 6. سایز بسته برحسب بایت
  - 7. تعدادی پرچم مربوط به TCP. در اینجا چون این پرچمها مقداردهی نشدهاند، با "-" نشان داده میشوند.
- 8. شناسه جریان که برای هر جریان شبکه می توانیم تعریف کنیم. برای مثال شناسه جریان از نود ۱ به ۵ را ۲ قرار دادیم.
  - 9. نود مبدا جریان که بافرمت حپورت نود، شماره نود> مشخص شدهاست.
  - 10. نود مقصد جریان که با همان فرمت قسمت گفتهشده مشخص می شود.
    - 11. شماره توالی بسته.
- 12. شناسه بسته. زمانی که بسته وارد یک لینک جدید می شود به آن یک شناسه جدید اختصاص داده می شود اما شماره توالی تغییر نمی کند.(برای شبیه سازی کاربرد دارد)

### • سايز پنجره:

متغیر trace موجود در فایل trace با نام \_cwnd اطلاعات مربوط به تغییر سایز پنجره را در اختیارمان می گذارد. این اطلاعات به صورت سطرهایی مشابه تصویر زیر در فایل قرار دارند:

## 0.22019 0 0 4 0 cwnd 4.000

همانطور که ترتیب دادهها در ابتدای این بخش بیان شد، برای سایز پنجره تنها به ستون اول(یعنی زمان) و ستون آخر(یعنی سایز جدید پنجرهی مورد نظر) نیاز داریم. میانگین نهایی این اطلاعات برای هر یک از جریانهای Nodeهای 0 به 4 (در شبیهسازی شمارهی hodeها از صفر آغاز میشود) و 1 به 5 در یک دیکشنری ذخیره خواهد شد که شامل دادههای مربوط به هر سه نوع TCP agent می باشد.

### • نرخ Goodput :

Goodput در شبکه به تعداد بستههای دریافت شده توسط node مقصد اطلاق می شود. به این منظور نیاز Trace ... مقصد در نظر گرفته شود. acknowledgment است که تعداد variable های ارسالی توسط ack می نشان دهنده و variable با نام ack این متغیر به صورت تجمعی نشان دهنده و variable

تعداد بستههای دریافتی از لحظه ی صفر تا آن لحظه ی مورد نظر است. برای محاسبه ی نرخ Goodput نیاز است که در هر لحظه تعداد ackهای دریافتی بر زمان آن تقسیم شود.

## 0.22019 0 0 4 0 ack 2

تصویر فوق سطر مربوط به متغیر ack در فایل trace است که بیان میکند در زمان s0.22019 مقدار این متغیر به 2 تغییر یافته است.

### • نرخ Packet loss•

طبق تعریف، تعداد بستههای از دست رفته از تفاوت تعداد بستههای ارسالی و تعداد بستههای دریافتی به دست می آید. از آنجایی که در فایلهای trace با فرمت استاندارد تگهای ۲(برای نشان دادن بستههای send شده) وجود ندارد ۱، نمی توان تعداد بستههای ارسالی را به صورت دقیق محاسبه کرد.

اما از طرفی طبق توضیحات ابتدای بخش بیان شد که سطرهای با تگ که در voverflow ها نشاندهنده ی بستههای drop شده میباشند. Drop شدن بستهها علاوه بر overflow شدن صف روترها ممکن است به دلیل خطا، دوباره فرستادن بسته پیش از دریافت ack آن و ... نیز رخ دهد. اما در این پروژه فرض شده drop شدن بستهها به دلیلی غیر از overflow شدن صف، حداقل میزان است و packet loss بر مبنای سطر event با تگ d محاسبه می شود.

## d 0.724552 2 3 tcp 1040 ----- 1 0.0 4.0 9 30

تصویر فوق نشاندهنده ی یکی از این قبیل سطرهاست. همانطور که در ابتدای بخش تعریف شد هر ستون متعلق به چه متغیری است، برای محاسبه ی packet loss نیاز است که زمان(ستون دوم)، node مبدا(ستون نهم) و node مقصد(ستون دهم) را داشته باشیم.

### ● نرخ RTT:

RTT به فاصلهی میان زمان ارسال بسته تا دریافت acknowledgment آن اطلاق می شود. به این منظور هر یک از TCP agentها خود یک trace variable با نام rtt دارند که با لحاظ کردن آن زمان تغییر یافتن مقدار rtt در قایل trace لحاظ خواهد شد.

### 0.02841 0 0 4 0 rtt 0.020

همانطور که در ابتدای بخش توضح داده شد، سطر مربوط به rtt مطابق تصویر فوق است. بر این اساس مقدار ستون آخر و زمان در ستون اول، مقادیر مورد نیاز ما برای رسم نمودار مربوط به rtt خواهد بود.

<sup>&</sup>lt;sup>1</sup> http://nsnam.sourceforge.net/wiki/index.php/NS-<sup>1</sup>2 Trace Formats

### • انواع TCPها

#### TCP Tahoe ●

به صورت کلی افزایش اندازه ی پنجره به صورت خطی و کاهش آن به صورت نمایی در مواجهه با packet loss از packet packet ویژگیهای tahoe و ابسته به مشاهده tahoe برای تشخیص tahoe و ابسته به مشاهده loss است.

#### TCP New Reno ●

fast retransmit-recovery و الگوریتم congestion avoidance.slow-start فود را یک واحد TCP Reno در این slow-start برسد. با رسیدن اندازه ی پنجره به این مقدار، فاز ssthresh برسد. با رسیدن اندازه ی پنجره به این مقدار، فاز ssthresh برسد. با رسیدن اندازه ی پنجره به این مقدار، فاز avoidance تمام خواهد شد. این tahoe مشابه tcp با دریافت 3 تا avoidance می تشخیص می دهد که packet loss رخ داده است و وارد فاز fast retransmit می شود. در این فاز اندازه ی پنجره و ssthresh هر دو به میزان نصف اندازه ی پنجره و فعلی مقداردهی می شوند. New Reno منتظر می ماند تا ack تمامی بسته هایی که در مسیر هستند دریافت شود. با این کار از fast retransmit یعنی نصف کردن مجدد اندازه ی پنجره در صورت مشاهده ی یک packet loss جدو گیری می کند. New Reno مشابه bew Reno مشابه tahoe مشابه bew Reno می باشد.

#### TCP Vegas ●

Vegas بهتر از پیادهسازیهای دیگر tcp عمل می کند و دلیل این موضوع آن است که سعی می کند ترافیک را قبل از آنکه بسته ای گم شود تشخیص دهد. این پیادهسازی بیشتر از آنکه ترافیک را با گم شدن بسته ها تشخیص دهد، ترافیک را با مقدار rtt تشخیص می دهد. به طور کل سه ویژگی متفاوت نسبت به پیادهسازی های قبلی دارد:

۱) vegas ( زمان فرستاده شدن بسته ها را ثبت می کند. همچنین یک تخمین از rtt هم نگه می دارد. هنگامی که rtt بیشتر از cuplicate ack یک duplicate ack بیشتر از زمان فرستاده شدن تا زمان آمدن duplicate ack یک می کند اگر از زمان فرستاده شدن تا زمان آمدن duplicate ack یک می کند اگر از زمان فرستاده شدن تا زمان آمدن طرواره می فرستد و به این شکل منتظر سه بار

۲) برای تعیین اندازه پنجره برخلاف پیادهسازیهای دیگر براساس مقدار rtt کار میکند. که فرمول آن را در زیر مشاهده می کنید.

$$Cwnd (t+tA) = \begin{cases} cwnd(t)+1, & \text{if} & diff < \alpha/base\_rtt \\ cwnd(t), & \text{if} & \alpha/base\_rtt < diff < \beta/base\_rtt \\ cwnd(t)-1, & \text{if} & \beta/base\_rtt < diff \end{cases}$$

diff = cwnd(t)/base\_rtt-cwnd/rtt

که base\_rtt کمترین مقدار rtt تا به حال و rtt، مقدار واقعی rtt است.

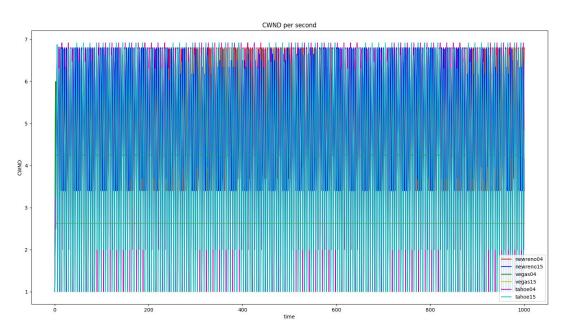
۳) در فاز slow start در هر rtt مقدار گذردهی لینک سنجیده می شود و به صورت نمایی زیاد می شود تا جایی که تفاوت این مقدار با مقداری که انتظار می رود از آستانه ای می گذرد که در این حالت وارد فاز congestion که تفاوت می شود.

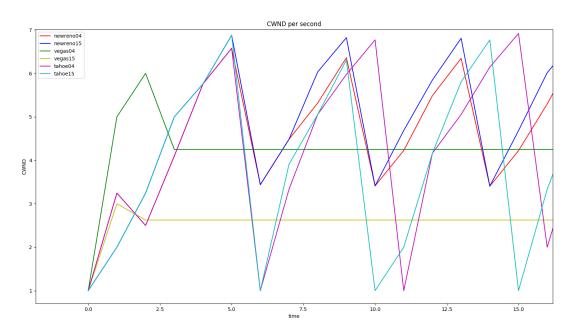
### • نمودارهای خروجی

نکته: فرض کردهایم که ده بار اجرا شدن شبیهسازی به ازای هر کدام از tcp ها و مدت 1000ثانیه با تاخیرهای متغیر یکسان صورت می گیرد( با مقداردهی seed در تولید عدد رندوم به مقداری غیر از 0، عدد رندوم یکسان با هر بار اجرا تولید خواهد شد.) با توجه به این توضیح، تاخیر متغیر لینک بین node های 2و 3 (روتر اولی) در این نمودارها برابر s5.01 و تاخیر لینک بین anode (روتر دومی) و 6، برابر s7.24 می باشد.

نکته: برای بهتر نشان دادهشدن رفتار TCP ها، از محاسبه ی نرخ به صورت تجمعی در Goodput و Goodput استفاده کردهایم. دادههای مربوط به این دو متغیر در هر زمان به صورت تجمعی ذخیره شده است و برای محاسبه ی نرخ، مقدار متغیر در هر ثانیه بر زمان آن لحظه تقسیم شده است. این نوع نشان دادن کمک میکند تا رفتار TCP و نوع کنترل ازدحام شبکه توسط آن در طول زمان بهتر نشان داده شود. با این حال نمودار نرخ Goodput و Packet loss در هر لحظه(یعنی مقدار هر متغیر در همان لحظه) در انتهای بخش مربوط به خودشان نشان داده شده است. طبیعتا اندازه ی پنجره و RTT از آنجایی که مقدار در لحظه محسوب می شوند، به صورت لحظه ای نشان داده شده است.

### • اندازهی پنجره

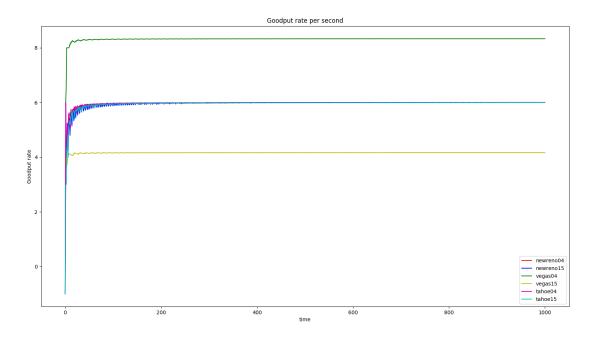


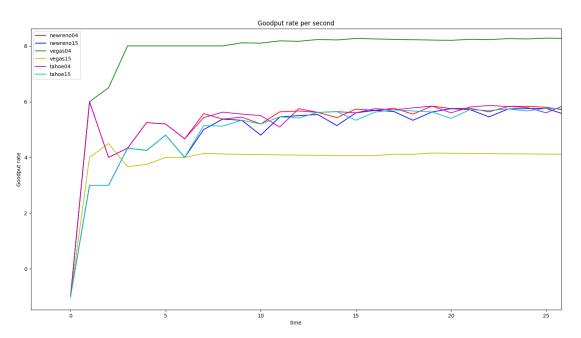


دو تصویر فوق نمودارهای مربوط به تغییرات اندازه ی پنجره میباشد. (تصویر دوم زوم شده ی تصویر اول است.) همانطور که درباره ی packet loss با مشاهده ی tahoe TCP با مشاهده و بنجره ی پنجره ی که درباره ی بخواهد شد تا به مقدار ssthresh برسد؛ با رسیدن به این آن بلافاصله برابر یک خواهد شد و سپس به صورت نمایی زیاد خواهد شد تا به مقدار ssthresh برسد؛ با رسیدن به این مقدار، شیب آن تغییر خواهد کرد و به صورت خطی اندازه ی پنجره ی آن افزایش خواهد داشت.(نمودارهای صورتی و فیروزهای) این درحالیست که New Reno TCP در صورت مواجهه با network congestion اندازه ی پنجره ی خود را به نصف کاهش میدهد.(نمودارهای قرمز و آبی)

در نهایت TCP vegas به دلیل توانایی قابل توجه در تشخیص زودهنگام TCP vegas بدون توجه به packet loss و افزایش اندازه ی پنجره مبنی بر میزان RTT (دو tcp دیگر بر اساس packet loss و افزایش اندازه ی پنجره مبنی بر میزان tcp دیگر دارد و همچنین از یک زمانی به بعد دیگر مقدار آن خود را افزایش می دادند.) حد بالای کمتری نسبت به دو tcp دیگر دارد و همچنین از یک زمانی به بعد دیگر مقدار آن تغییر نخواهد کرد که به نظر می رسد با ورود به فاز congestion avoidance به یک مقدار قابل اطمینان و تخمین خوب برای شبکه رسیده است که طی آن با مشاهده و بررسی مقادیر جدید RTT نیازی به تغییر اندازه ی پنجره وجود نداشته است.

### • نرخ Goodput

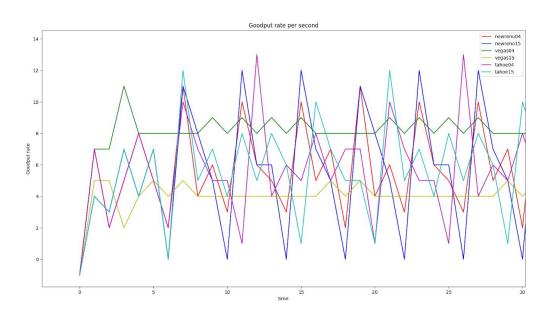




دو تصویر فوق نمودارهای مربوط به نرخ Goodput میباشد. (تصویر دوم زوم شده ی تصویر اول است.) همانطور که درباره ی TCP توضیح داده شد،تغییرات منطقی این TCP در فاز slow start و همچنین TCP درباره و میرباره ی ack توضیح داده شد،تغییرات منطقی این packet loss و همچنین avoidance آن موجب می شود که packet loss کمتر و در نتیجه تعداد ack بیشتری برای بسته های ارسالی دریافت کند و در نهایت در هر لحظه Goodput بیشتری داشته باشد که منجر به بیشتر بودن نرخ تغییرات Goodput نیز خواهد شد.(نمودار سبز).

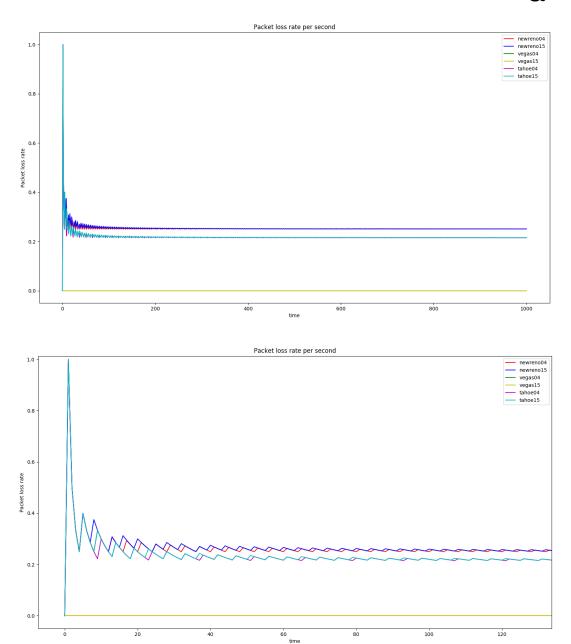
دلیل تفاوت میزان نرخ Goodput در دو نمودار مربوط به مسیرهای Goodput در مجموع تاخیر بیشتر آن است به دلیل وجود تاخیر رندوم و مقادیر تاخیر در نظر گرفته شده برای لینکها،مسیر آبه 5 در مجموع تاخیر بیشتر و به واسطه ی آن میزان RTT بیشتری برای دریافت بسته و فرستادن ack خواهد داشت. از آنجایی که RTT بر مینای RTT کار می کند با مشاهده بیشتر بودن اندازه ی اندازه ی پنجره ی آن را کاهش می دهد و بدین ترتیب تعداد بسته های کمتری در هر مرحله از node به 5 در مقایسه با جریان دیگر ارسال خواهد شد. مطابق توضیحات ابتدای این بخش از آنجایی که packet loss رخ نمی دهد افزایش CWND به صورت خطی خواهد بود اما شیب آن از جریان د

در دو پیادهسازی دیگر که اندازه پنجره در نوسان است، حد بالای پنجره هر دو تقریبا یکسان است. همچنین از آنجایی که در در دو پیادهسازی دیگر که اندازه پنجره 1 تا ssthresh به صورت نمایی(سریع) زیاد میشود در حالی که در همین زمان newreno به صورت خطی(کندتر) از ssthresh خود رشد میکند. و این باعث میشود به طور میانگین اندازه پنجرهشان یکسان بوده و در نتیجه تعداد بستههای فرستاده نیز یکسان باشد. همچنین حدود نرخ گم شدن بسته در دو پیادهسازی نیز حدودا یکسان است(به علت حد بالای پنجره یکسان و سیاست مشابه). در نتیجه به طور میانگین نرخ goodput این دو پیادهسازی یکسان شدهاست.



نمودار نرخ لحظهای Goodput

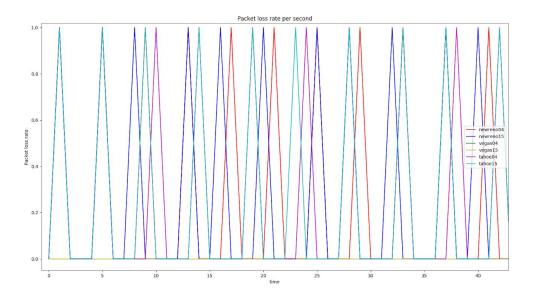
### • نرخ Packet Loss



دو تصویر فوق نمودارهای مربوط به نرخ Packet loss میباشد. (تصویر دوم زوم شده ی تصویر اول است.) در Packet loss میباشد و تصویر فوق نمودارهای مربوط به نرخ congestion avoidance مستقل از vegas ممانطور که تاکید شد سیاست میباشد میباشد که مانع ایجاد ازدحام و از دست رفتن بسته ای از دست نرود و همواره اندازه ی پنجره بر اساس مقدار RTT به گونهای باشد که مانع ایجاد ازدحام و از دست رفتن TCP Vegas بسته در شبکه شود. به همین دلیل مشهود است که نرخ packet loss در شبکه شود. به همین دلیل مشهود است که نرخ و زرد روی هم قرار گرفتهاند)

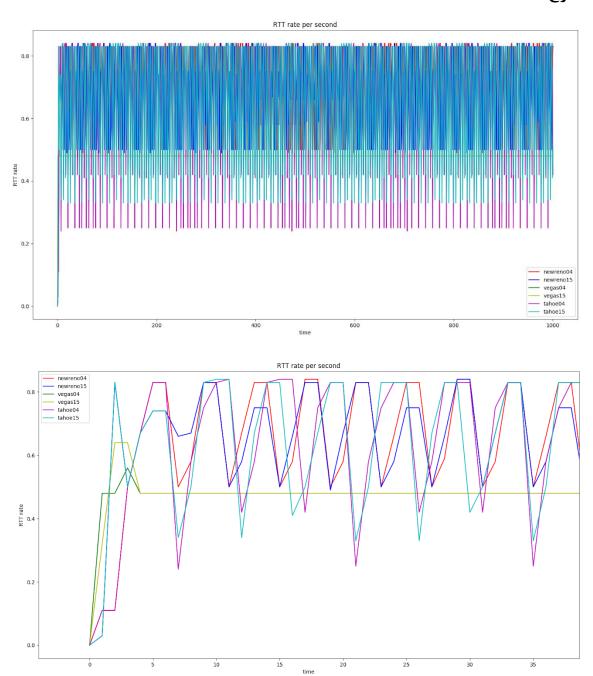
از آنجایی در فاز slow start دو پیادهسازی tahoe و tahoe بر مبنای slow start اندازه پنجره خود را تعیین می کنند و در ابتدا میزان بسته های ارسالی را آنقدر زیاد می کنند تا packet loss رخ دهد (و بتوانند اندازه پنجره

را تنظیم کنند)، در شبیهسازی در ابتدا نرخ گم شدن بستهها زیاد شده است که دلیل آن شلوغی شبکه است. اما بعد از تنظیم اندازه پنجره این نرخ کاهش یافته و در نهایت مانند اندازه پنجره در بازه مشخصی نوسان می کند. همچنین همان طور که ذکر شد چون به طور میانگین اندازه پنجره دو پیادهسازی یکسان بوده و تقریبا سیاستهای مشابهی اتخاذ می کنند، نرخ packet loss این دو پیادهسازی نیز تقریبا مشابه شدهاست.



نمودار نرخ لحظهای Packet Loss

### T نرخRTT



دو تصویر فوق نمودارهای مربوط به نرخ RTT rate میباشد. (تصویر دوم زوم شده ی تصویر اول است.) به طور کلی هر سه TCP با شروع شبیهسازی، اندازه ی پنجره ی خود را زیاد می کردند تا به مقدار بهینه دست یابند، بدیهی است با افزایش اندازه ی پنجره، تعداد بستههای موجود در شبکه زیاد شده باعث ایجاد ازدحام و افزایش میزان RTT می شود. پس از آن همانطور که سیاست هریک از TCP ها شرح داده شد، TCP Tahoe بدین packet loss اندازه ی پنجره ی خود را به یک تغییر میداد، بدین ترتیب میزان RTT به صورت چشم گیری کم خواهد شد که وجود درههایی در نمودار مربوط به تبع آن الحد الحداد الحداد شد که به تبع آن باعث افزایش شلوغی شبکه و زیاد شدن اندازه RTT نیز می شود.(نمودارهای صورتی و آبی فیروزهای)

در TCP NewReno نیز حالتی مشابه TCP Tahoe اتفاق می افتد با این تفاوت که NewReno در مواجهه با این تفاوت که NewReno در مواجهه با این تفاوت که packet loss اندازه ی پنجره خود را به جای یک، به نصف اندازه ی فعلی تقلیل می دهد. به همین دلیل دره هایی مشابه Tahoe در نمودار خود دارد اما minimum مقدار آن به اندازه ی Tahoe نیست. پس از کاهش اندازه ی پنجره، مجددا اندازه ی آن به مرور زیاد خواهد شد. که خود منجر به شلوغ تر شدن شبکه و افزایش میزان RTT خواهد شد. (نمودار قرمز و آبی)

این در حالیست که در TCP Vegas از آنجایی که مدیریت و پیشگیری از ازدحام بسیار قوی و خوب انجام می شود از نقطهای به بعد مقدار RTT ثابت مانده و بدون از دست رفته بسته در این بازه ی زمانی، کار خود را انجام می دهد. (نمودار زرد و سبز)

## • نتیجهگیری

بر اساس شبیه سازی انجام شده و نمودارهای به دست آمده این نتیجه حاصل می شود که در مدیریت ازدحام شبکه همواره هر چهار عامل اندازه ی پنجره، RTT، میزان از دست رفتن بسته و همچنین میزان TCP بسیار به هم وابسته بوده و روی هم اثر گذار هستند. البته که سیاست TCP موجود در شبکه نیز بسیار حائز اهمیت است و با توجه به TCPهای موجود در این پروژه، این نتیجه حاصل می شود که TCP Vegas به نسبت از همه ی TCP ها مفیدتر بوده و سیاستهای بهتری برای مواجهه با network congestion دارد که منجر به عملکرد بهتر آن شده است.